

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Mladá Boleslav, Komenského nám. 91

Komenského nám. 91, 293 01 Mladá Boleslav

Identifikátor školy: 600049191

Termín konání komplexní inspekce: 15. - 19. duben 2002

Čj.	036 66/2002 - 5185
Signatura	kc4cv108

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Plně organizovaná základní škola hospodařící jako zálohová organizace, jejímž zřizovatelem je Město Mladá Boleslav. V době konání inspekce bylo ve škole zapsáno 575 žáků ve 23 třídách a pracovalo zde 35 pedagogických pracovníků. Ve škole je vyučováno v devíti třídách dle standardního učebního plánu MŠMT ČR schváleného vzdělávacího programu Základní škola čj.: 16 847/96-2. Ve 14 třídách je použit alternativní učební plán pro třídy s rozšířenou výukou cizích jazyků čj.: 16 333/96-22-21. Součástí školy je pouze školní družina.

Vzhledem k tomu, že v hlavní školní budově probíhaly intenzivní stavební práce, nejsou v dalším textu u většiny předmětů, zejména na 2. stupni, popisovány a hodnoceny materiálně-technické podmínky výuky (vybavenost tříd, jejich výzdoba ve vztahu k daným předmětům, atd.). Z důvodu nedokončených úprav v počítačové učebně nebyly k výuce používány výukové programy.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu, rovněž členění učiva na jednotlivé části je v souladu s osnovami. Kontinuitu výuky českého jazyka garantují metodické orgány a zpracované časově-tematické plány. Pozitivem jsou i vzájemné hospitace (zejména na prvním stupni) a systém tzv. uvádějícího učitele. Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla promyšlená, více z hlediska odborného, méně z metodického. *Plánování a příprava měly velmi dobrou úroveň.*

Personálně je výuka předmětu obsazena velmi dobře - z 16 učitelů obou stupňů jen jedna učitelka nesplňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti (v současné době dokončuje vysokoškolské studium, obor český jazyk - německý jazyk).

Všechny sledované hodiny probíhaly v kmenových učebnách. Z výše uvedeného důvodu bylo vytvořeno podnětné pracovní i estetické prostředí pouze ve třídách 1. stupně. Ve většině hodin pracovali učitelé klasickým způsobem s využitím tabule, křídly, sešitu a učebnice; další didaktické pomůcky byly používány sporadicky, audiovizuální technika nebyla využita vůbec, informativní literatura jen zřídka.

Psychohygienické požadavky na výuku byly většinou respektovány. Nesprávné držení těla dětí při psaní a chybějící relaxační chvílky v pozdějších hodinách sejevily jako největší nedostatek v oblasti psychohygieny. *Podmínky výuky byly na průměrné úrovni.*

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku žáků i výukovým cílům. Převažoval frontální způsob práce bez vnitřní diferenciaci. Pozitivem bylo časté zařazování skupinové práce či činnosti ve dvojicích. Individuální tempo žáků bylo respektováno, péče o žáky se specifickými poruchami učení a chování nebyla vždy viditelná. V klasifikaci jsou ovšem tito žáci zohledňováni. *V metodách, formách a organizaci výuky byla negativa a pozitiva téměř v rovnováze.*

Motivace v úvodu hodiny (zejména seznámení s cílem a obsahem) byla zřetelná, v průběhu vyučování však byla zaznamenána jen v některých hodinách. Hodnocení klasifikací použili vyučující ve třech hodinách. V žakovských knížkách je však zapsán dostatečný počet známek zejména z mluvnického učiva (diktáty, prověrky, pravopisná cvičení), méně již z dalších částí učiva, zejména ze slohu. V závěru hodin (většinou z časových důvodů) chybělo zhodnocení práce - jak individuální, tak třídy jako celku, vyjádření kladů i záporů, ocenění aktivity.

V jedné ze sledovaných hodin (sloh ve třídě VII. A) hodnotili žáci výkony svých spolužáků - jejich hodnocení bylo objektivní a vystihlo podstatu problému. Jen málo se objevovalo srovnávání s předchozím stavem. *Motivace a hodnocení byly hodnoceny jako průměrné.*

Žáci respektovali dohodnutá pravidla interakce, učitelé nemuseli řešit žádné zásadní problémy s chováním a kázní žáků. Vyšší kvalita komunikativních dovedností byla zřejmá ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků, příjemně překvapili i žáci IX.D. Z hlediska komunikativních dovedností žáků byla velmi zajímavá hodina semináře z českého jazyka (tvorba vlastních veršů) a některé hodiny literární výchovy (referáty dětí o přečtené knize). Učitelé často tolerovali obecnou češtinu žáků, někteří ji dokonce sami používali. *Přes dílčí nedostatky měly komunikace a interakce nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.*

Celkově mělo vzdělávání v předmětu český jazyk průměrnou úroveň.

Anglický jazyk

Hodinová dotace předmětu odpovídá schváleným učebním plánům. Předložené časově tematické plány jsou věcné, konkrétní a funkční. Postrádají ale časovou dotaci jednotlivým tématům, což bylo dohodnuto na jednání předmětové komise vzhledem k nutným organizačním změnám v zahájení a ukončení školního roku. Příprava všech vyučujících na jednotlivé zhlédnuté hodiny byla kromě jedné výjimky velmi dobrá. Dvě vyučující usilovaly o maximální zapojení žáků do hodiny, další dvě přesně promýšlely jednotlivé kroky. Hodiny průměrné byly obsahově dobré ale metodicky rutinní, bez nápaditosti, monotónní a nepřipravené. *Oblast plánování a přípravy byla celkově velmi dobrá.*

Výuku angličtiny zajišťuje celkem pět vyučujících, u kterých bylo v průběhu inspekce opakovaně hospitováno. Dvě učitelky jsou odborně i pedagogicky způsobilé, ostatní tři vyučující jsou způsobilí pouze pedagogicky.

Škola měla v době konání inspekce dvě specializované učebny pro výuku cizích jazyků. Z nich zvláště učebna prvního stupně je velmi podnětná a motivující pro výuku angličtiny, která zde nejčastěji probíhá. Vyučující běžně pracovali se slovníky a s magnetofony. Používané učebnicové řady a zvolené časopisy zaručují návaznost učiva, odpovídají věku a úrovni žáků a učivo vhodně doplňují. *Podmínky výuky jsou velmi dobré.*

Organizace, formy a metody práce se u jednotlivých vyučujících značně odlišovaly. V nejvyšších ročnících odpovídaly zaměření na gramatiku a následnou úspěšnost při přijímacích zkouškách na střední školu, v nižších ročnících a zejména na prvním stupni akcentovaly více hravost, názornost, konverzaci a získání vztahu k předmětu. Přes tuto odlišnost lze u vyučujících najít některé společné znaky. Prakticky všechny zhlédnuté hodiny nepostrádaly úvod, ve kterém byli žáci seznámeni s hlavními úkoly a cíli hodiny. Pouze jedna z hodin měla shrnující a hodnotící závěr. Tři z hodin, hodnocených jako podprůměrné, byly prakticky totožné: celou hodinu plnili žáci frontálně jediný úkol, vyučující byl dominantní a na řadu zadaných úkolů také sám odpovídal. Efektivita těchto hodin byla velmi malá. Naopak tři hodiny na prvním stupni a tři v sedmých ročnících byly hravé, nápadité, s maximálním zapojením všech žáků třídy. Učitelky střídaly práci ve dvojicích a skupinách, zaměstnávaly celou třídu rozmanitými úkoly. Vedle toho byly hodiny v osmém a devátém ročníku ukázkou schopnosti vyučujících rychle reagovat na měnící se situaci ve třídě, zaujmout žáky a dlouhodobě udržet jejich pozornost. V některých hodinách byla zaregistrována vnitřní diferenciací úkolů, vycházející z nestejně úrovně žáků. Názornost výuky byla zvláště na druhém stupni malá, což je mimo jiné výsledkem probíhajících úprav ve škole. Žakovské výslovnosti věnovali vyučující malou a nesystematickou pozornost. Stejně tak se spelování objevilo v nácviku pouze na prvním stupni a funkčně v sedmém ročníku. *Celkově byla oblast organizace, forem a metod*

práce velmi dobrá.

Nejhůře hodnocenou oblastí výuky angličtiny byla oblast motivace a hodnocení, která byla hodnocena pouze jako průměrná. Naprostá většina hodin postrádala průběžné a systematické hodnocení žáků – ať už pozitivní či negativní. Pouze na prvním stupni se objevila pochvala za provedený výkon. Jednotlivé dokončené úkoly postrádaly zhodnocení, stejně tak neexistovalo zdůvodnění provedené klasifikace.

Naopak nejlépe hodnocenou oblastí, dvakrát vynikající a v ostatních případech velmi dobrou, byla oblast komunikace a vzájemné interakce učitel - žák. Ve všech třídách převládala příjemná atmosféra. Vyučující byli zdrojem informací pro žáky, ti se nestyděli v případě nejasností zeptat. Stanovená pravidla byla všem známá a všemi akceptovaná. V žádné z hodin nebylo zaregistrováno nerespektování osobnosti žáků, případně jejich ironizace.

Celkově byla zhlédnutá výuka anglického jazyka velmi dobrá.

Německý jazyk

Časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu. Soulad učiva s učebními osnovami nebylo možno hodnotit, protože zápisy ve třídních knihách nemají vypovídající hodnotu. Výukové cíle nebyly vždy stanoveny vhodně a zřetelně – několikrát měla vyučující problém s jeho určením. Ve dvou případech bylo učivo uvedeno jako nové, ale při hospitační činnosti bylo zjištěno, že šlo o učivo již dříve probírané. *Plánování a příprava výuky byly pouze vyhovující.*

Německý jazyk vyučují tři vyučující. Jediná učitelka, která je odborně i pedagogicky způsobilá, nebyla v průběhu komplexní inspekce pro nemoc přítomna (vyučuje 50 % hodin na 2. stupni). Další vyučující je způsobilá pedagogicky, ale ne odborně. Třetí učitelka není pro výuku způsobilá ani odborně, ani pedagogicky. V současné době teprve studuje na vysoké škole. Nedostatky v kvalitaci těchto vyučujících negativně ovlivňují úroveň výuky jak z hlediska odborného (nižší ročníky), tak z hlediska pedagogického (zejména ročníky vyšší).

Výuka probíhala ve třídách, jejichž úroveň z hlediska vybavení byla rozdílná. V jedné učebně byl umístěn televizor, videorekordér a magnetofon, většina tříd byly vyzdobena, ale žádná přímo pro výuku německého jazyka. Z didaktické techniky využívaly učitelky pouze magnetofon, ale minimálně a převážně neúčelně.

Podnětnost učeben byla také velmi rozdílná – od příjemného prostředí až po značný nepořádek. Při výuce se větralo, tepelné a světelné podmínky byly přiměřené. Relaxační prvky zařazovány nebyly, dokonce ani ve 3. ročníku, kde byli žáci zjevně unaveni. *Podmínky výuky byly průměrné.*

Bylo sledováno celkem osm vyučovacích hodin u dvou učitelek. Struktura hodin v nižších ročnících odpovídala věku žáků jen částečně. Organizační pokyny ve vyšších ročnících byly celkem jasné a srozumitelné, převážně v němčině. Ve nižších třídách se vyučující občas dopouštěla chyb ve výslovnosti i v mluvnici. Učitelky nesledovaly důsledně, čeho mají žáci při výuce dosáhnout (viz plánování výuky). Skupinové formy práce byly zařazeny ojediněle, výuka byla převážně frontální, použité metody nebyly účinné a vyučovací čas nebyl náležitě využit. Žáci byli vyvoláváni jednotlivě, ostatním v tu dobu nebyla zadána žádná činnost. Organizace výuky nebyla vždy v souladu s možnostmi žáků (málo času na splnění zadaných úkolů). Žáci měli málo příležitostí rozvíjet řečové dovednosti, probírané mluvnické jevy nebyly náležitě procvičovány ani upevňovány. Zadání domácího úkolu nenavazovalo na probrané učivo (nová „slovíčka“). Interpretace učiva měla nedostatky jak odborné, tak metodické. *Organizace, formy a metody výuky byly pouze vyhovující.*

Vstupní motivační metody učitelky nevyužívaly, avšak v úvodu hodin sdělily žákům, co budou probírat. Na začátek hodin zařazovaly konverzační nebo mluvnickou rozcvičku, ale nerozlišovaly věkové rozdíly jednotlivých ročníků. Písemný projev byl, zvláště ve vyšších ročnících, kontrolován nepravidelně. Důsledně nebyly vyžadovány žákovské opravy. Frekvence známek je přiměřená, ale některé známky v žákovských knížkách a sešitech mají mínusy nebo lomítka. V poskytování pomoci při řešení úkolů byly značné rezervy (v IX.A neměli žáci k dispozici probírané výrazy, se kterými měli pracovat). Ve většině hodin byla uplatňována pozitivní motivace pochvalou. V závěru hodin se učitelky snažily shrnout, byť velmi stručně, probírané učivo. *Motivace a hodnocení byly průměrné.*

Dohodnutá pravidla chování byla akceptována, žáci byli ukázněni až pasivní. Vytváření prostoru pro vyjadřování vlastního názoru nebylo patrné. Komunikativní dovednosti byly velmi nevýrazné a k jejich rozvíjení mnoho příležitostí žáci neměli. Verbální a neverbální komunikace učitelek byla nevýrazná. Nežádoucí projevy chování zaznamenány nebyly. Vztah žáků k výuce nebyl hodnocen. *Interakce a komunikace měly průměrnou úroveň.*

Výuka německého jazyka byla ve zhlédnutých hodinách hodnocena jako pouze vyhovující.

Dějepis, občanská výchova

Časová dotace i členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídaly učebnímu plánu. Porušení osnov bylo zjištěno v předmětu dějepis - i přes zpracované časově-tematické plány učitelů, činnost předmětové komise a odbornou a pedagogickou způsobilost vyučující nebyly ve školním roce 2000/2001 vyučovány ve všech třídách devátého ročníku dějiny po roce 1945. Příprava učitelek na hodiny byla kvalitní. *Plánování a příprava byly průměrné.*

Z pěti učitelek obou předmětů jsou tři plně kvalifikované, dvě nevyhovují požadavku odborné způsobilosti.

Ve všech hodinách se pracovalo s běžnými didaktickými pomůckami - nástěnnými mapami, atlasy, pracovními texty apod.; audiovizuální technika nebyla využita ani v jedné hodině.

Psychohygienické podmínky lze hodnotit jako velmi dobré - ve všech hodinách bylo větráno, světelné podmínky vyhovovaly, rovněž relaxace byla zřetelná ve většině hodin. Zařazení hodin do rozvrhu neodporuje psychohygienickým zásadám. Poloha těla dětí při psaní vyžaduje důslednější kontrolu. *Celkově byly podmínky výuky velmi dobré.*

V použitých formách a metodách zaujaly především hodiny dějepisu - např. v sedmém ročníku zaměřením na regionální historii, v sedmém a devátém ročníku zejména problémovým vyučováním ve výkladové části a vhodnou aktualizací učiva. Hodina občanské výchovy v devátém ročníku, orientovaná především na ekonomickou problematiku, byla prakticky zaměřena a svým problémovým vyučováním navodila aktivní pracovní atmosféru. Jinak se pracovalo vesměs klasickými metodami - s výkladem (především) či řízeným rozhovorem s žáky. *Organizace, formy a metody měly velmi dobrou úroveň.*

Úvod většiny hodin, použité formy a metody měly motivující charakter. Závěrečné zhodnocení práce vyučujícími buď chybělo, nebo bylo, vzhledem k časové tísní, velmi stručné. Klasifikace nebyla provedena v žádné hodině. Učitelky účinně používaly verbální hodnocení včetně častých slovních pochval. Počet známek v kontrolovaných žákovských knížkách je dostačující a umožňuje objektivní klasifikaci. Hodnocení práce samotnými žáky se neobjevilo. *V motivaci a hodnocení výrazně převažovala pozitiva.*

Vztahy mezi žáky a učiteli byly přátelské. Prostor pro vyjádření vlastního názoru byl dostatečný, ne vždy vhodně zvolené otázky umožňovaly žákům delší a souvislejší odpovědi. Diskuse mezi učiteli a žáky byla v jednom případě (v hodině dějepisu v VII.A) vynikající. Naopak - v hodině občanské výchovy v VIII.B byla diskuse někdy znevažována názory žáků

prezentovanými nevhodnou, až provokativní formou. Komunikativní dovednosti se tak pohybovaly ve stupnici vynikající až pouze vyhovující, většinou měly průměrnou úroveň. Výuka byla někdy vedena v obecné češtině, rovněž nespisovná mluva žáků byla tolerována. *Interakce a komunikace měly průměrnou úroveň.*

Celkově měla výuka bloku společenských věd velmi dobrou úroveň.

Matematika

Na prvním stupni odpovídá týdenní hodinová dotace předmětu učebnímu plánu, v šestém až devátém ročníku stanovil ředitel pro výuku předmětu čtyři hodiny týdně s výjimkou tříd IX.C a IX.D, kde je pětihodinová týdenní dotace. Časově-tematické plány jsou vyučujícími zpracovány na různé úrovni. Většinou mají formu rámcových přehledů hlavních tematických celků učiva přiřazených jednotlivým měsícům školního roku. Na prvním stupni jsou totožné s obsahem učebnic a pracovních sešitů. Protože autoři těchto textů nerozlišují základní a rozšiřující učivo, došlo ve třetím až pátém ročníku k částečnému překročení rámce učebnic osnov geometrie jak v minulém, tak v současném školním roce. Na druhém stupni je učební látka probírána v souladu s osnovami. Aktuální příprava vyučujících, zejména druhého stupně, byla ovlivněna slabšími materiálními podmínkami pro výuku. Většinou však byla velmi dobrá. *Vzhledem k uvedeným chybám v tematických plánech je úroveň plánování a přípravy průměrná.*

S výjimkou jedné vyučující mají všichni zbývající učitelé předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost pro vyučování předmětu na příslušném stupni základní školy.

Škola v současné době nedisponuje odbornou pracovním. Výuka probíhá v běžných třídách, jejichž prostředí není, zejména na 2. stupni, pro výuku matematiky příliš podnětné. Od roku 1991 nebyl, dle záznamů v inventární knize, kabinet matematiky druhého stupně doplněn o žádné pomůcky (škola nemá kvalitní kalkulátory, klasické pomůcky - modely těles a další jsou staršího data). Vyučující měli k dispozici pro práci se žáky standardní nástroje, tj. křídlo a tabuli, uvedené modely a sítě těles, různé typy učebnic, sbírek, na prvním stupni nástěnné přehledy učiva a další příklady připravené na tabuli nebo kopírovaných pracovních listech. Didaktická technika (zpětný projektor) byla použita v jedné hodině.

Ke společným pozitivním zjištěním v oblasti psychohygienických podmínek výuky patří především fakt, že se vyučujícím podařilo vytvořit ve třídách důvěryhodné prostředí, vhodnou pracovní atmosféru a psychické klima. Před samostatným procvičováním látky bylo učivo řádně vysvětleno, vyučující se přesvědčovali, zda žáci všemu rozumějí, poskytovali jim dostatek času k vypracování uloženého úkolu a v případě potřeby také individuální pomoc.

Rozdíly mezi vyučujícími byly především v pojetí činnostního vyučování jako jednoho ze základních požadavků úspěšného učení. Ve velmi dobrých hodinách se všem žákům dostávalo množství podnětů k rozvoji samostatného myšlení (např. vyžadováním zdůvodnění postupu výpočtu, využíváním alternativních možností řešení, vyhledáváním vzájemných vztahů a souvislostí), tvořivosti a zdravého sebevědomí. K dílčím pozitivům některých hodin ještě patřily: cílevědomá diferenciací nároků na žáky, využívání mezipředmětových vztahů, vedení žáků k samostatnému získávání informací, různé formy pohybové relaxace.

Dílčí negativa spočívala v malém důrazu na objasnění využití učiva v praxi či v dalším studiu, v málo efektivní zpětné vazbě (na pouze sluchové vjemy nestačili pomalejší žáci reagovat, natož ještě aktivně opravovat chyby) spojené se stručným hodnocením a odměněním pokud možno všech žáků ihned po dokončení úkolu. *Podmínky výuky byly velmi dobré.*

Cíl výuky převážně spočíval v opakování, procvičování a rozšiřování učiva probraného v předcházejících hodinách. Z vyučovacích metod převládaly řízený rozhovor se žáky

a samostatné procvičování učiva. V organizaci výuky převažovaly efektivní formy práce s celou třídou, při nichž byli všichni žáci nuceni neustále spolupracovat s vyučujícími. Většina sledovaných hodin se vyznačovala vysokým pracovním nasazením vyučujících, logickou návazností jednotlivých částí, systémem, přiměřeným tempem. Ke skupinové práci byli žáci rozděleni v pěti hospitovaných hodinách. *Oblast organizace, metod a forem výuky byla celkově velmi dobrá.*

K motivaci žáků v úvodní části hodin vyučující používali oznámení programu a cíle výuky. K dalším motivačním činitelům, kromě těch, které byly uvedeny výše, patřily na prvním stupni didaktické hry, dlouhodobější soutěže, ve vyšších ročnících především řešení zajímavých problémových situací, pozitivní klasifikace samostatné práce žáků. Samozřejmostí byla ve všech třídách průběžná pochvala. V závěru hodin docházelo ke shrnutí a zopakování naučené či procvičené látky, ojediněle i k celkovému hodnocení práce třídy. Vyučující dle potřeby analyzují výsledky ověřovacích písemných prací žáků a následně s analýzami pracují. Četnost klasifikace v žákovských knížkách je přiměřená. *Motivace a hodnocení měly velmi dobrou úroveň.*

Úroveň komunikativních dovedností žáků byla ovlivněna různou mírou požadavků vyučujících na formální i obsahovou stránku odpovědí žáků. Jen v některých hodinách měli žáci příležitost obhájit a vysvětlit svá řešení formou delšího slovního projevu. Většinou se však jednalo o odpovědi jedním slovem nebo velmi krátkou větou.

Vzájemné vztahy mezi žáky a vyučujícími jsou bezkonfliktní. Žáci mají ke svým učitelům důvěru, nebojí se přiznat chybu a požádat o pomoc, dodržují stanovená pravidla chování. Jejich vystupování a jednání je slušné a věcné. Všichni učitelé mají k žákům velmi pěkný vztah, jsou tolerantní k jejich chybám, trpěliví, taktní v jednání, jdou žákům příkladem ve společenském vystupování. Jejich verbální i neverbální komunikace byla velmi dobrá. *V oblasti komunikace a interakce výrazně převažovala pozitivní zjištění.*

Výuka matematiky měla ve sledovaných hodinách celkově velmi dobrou úroveň.

Blok předmětů přírodopis, chemie, přírodověda, vlastivěda a prvouka

Sledované předměty jsou časově dotovány dle schváleného učebního plánu školy. Předložené tematické plány učiva korespondují, vyjma předmětů přírodověda a vlastivěda, s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu, jednotliví učitelé v nich většinou zachovávají systematické členění a rozvržení okruhů učiva. Kontrolou třídních knih školního roku 2000/2001 bylo v obou zmiňovaných předmětech 4. a 5. ročníku zjištěno porušení osnov nezačleněním kurzu *Výchova ke zdraví* do výuky. V přírodopisu a chemii jsou sice laboratorní práce prováděny, do třídních knih však zapisovány nejsou. Aktuální příprava na vyučování má, až na výjimky, velmi dobrou úroveň. *Plánování a příprava výuky byly celkově průměrné.*

Z vyučujících hospitovaných předmětů všichni, kromě jedné učitelky (pouze pedagogicky způsobilá), disponují pedagogickým i odborným vzděláním a splňují kvalifikační podmínky.

Kmenové učebny 1. stupně jsou vybaveny standardním školním nábytkem. Ve většině navštívených hodin použili učitelé klasické pomůcky. Žáci pracovali s kartičkami, nakopírovanými materiály, s učebnicí nebo pracovním sešitem, méně již s nástěnnými obrazy, modely orgánů, mapami, atlasy a encyklopedickou literaturou. Vhodně byla využita magnetická tabule. Efektivitu videosekvence, použité při výkladu, snížila předtím zařazená ukázka bez přímé souvislosti k probírané látce.

V dodržování psychohygieny výuky (zařazování relaxačních prvků, střídání činností, pestrost a podnětnost výuky) zaznamenala inspekce mezi jednotlivými vyučujícími zřetelné rozdíly - od příkladného respektování (prvouka v 1. ročníku) až po závažné nedostatky. *Podmínky výuky*

měly průměrnou úroveň.

Téměř polovinu ze sledovaných hodin vyučující organizačně i metodicky velmi dobře zvládli. Samozřejmostí byly aktivizující formy práce jako činnostní výuka ve skupinách či samostatně, respektování zásady názornosti, přiměřenosti i dostatečného procvičení předkládaného učiva, pestrost výuky podporovaná vhodnou stavbou i časovým rozvržením vyučovací jednotky. Zcela kontraproduktivně naopak působily monotónnost, stereotyp a výhradně frontální vyučování s výraznou dominancí učitelky a nesystematické a místy až chaotické vedení hodiny s minimálním zapojením žáků. Sporadicky byly využity práce s chybou či mezipředmětové vztahy. *Organizace, metody a formy výuky vykazovaly negativa a pozitiva téměř v rovnováze.*

Většina učitelů usiluje o rovnoměrné zapojení žáků do výuky i jejich vytížení. Efektivně využívají úvodu hodiny k získání zájmu o předmět - např. hudební či pohybovou relaxací, zařazením soutěže nebo ověřováním vědomostí formou testu i klasifikací. Až na několik výjimek vyučující sdělují žákům náplň práce, výukové cíle však nedefinují. V průběhu hodiny stimulují návazností učiva, prací s informacemi zjišťovanými, vyhledávanými či porovnávanými samotnými žáky, demonstračními metodami nebo vhodně zvolenou instruktáží. Zásadní nedostatky v motivaci zaznamenala inspekce pouze v jednom případě. Ne vždy vyučující provádějí závěrečné zhodnocení práce žáků a i ve využití a celkové frekvenci pochval byly registrovány rozdíly. *Oblast motivace a hodnocení měla velmi dobrou úroveň.*

Kvalita spolupráce mezi vyučujícími a žáky se lišila (viz předchozí odstavce) a odvíjela se od přístupu a náročnosti učitelů, jejich osobnosti. Nejinak tomu bylo v úrovni vzájemné komunikace na bázi učitel - žák: ve velmi dobrých hodinách vyučující dbali na rozvoj komunikativních dovedností žáků, dávali jim prostor k vyjadřování, využívali jejich zkušeností; v podprůměrných hodinách výrazně dominoval verbální projev pedagogů na úkor žakovského. *V interakci a komunikaci byla negativa a pozitiva téměř v rovnováze.*

Úroveň výuky ve sledovaném bloku předmětů byla průměrná.

Hudební výchova

Hodinová dotace předmětu odpovídá schváleným učebním programům. Předložené časově tematické plány odpovídají požadavkům osnov. Příprava na jednotlivé zhlédnuté hodiny byla sice pečlivá, ale u jedné z vyučujících nerealistická a neodpovídala podmínkám ve třídě. *Úroveň plánování a přípravy byla celkově velmi dobrá.*

Výuku hudební výchovy zajišťují dvě vyučující, u kterých bylo v průběhu inspekce opakovaně hospitováno. Obě dvě jsou odborně i pedagogicky způsobilé.

Výuka probíhala v kmenových třídách, z nichž jedna byla vybavena pianinem a do ostatních si vyučující nosily elektronické klávesy. K výuce byl dále standardně užíván magnetofon a schválené učebnice. *Podmínky výuky byly velmi dobré.*

Vynikající personální zabezpečení ostře kontrastovalo se samotným průběhem zhlédnutých hodin. Zatímco jedna z vyučujících nemá problémy se zajištěním kázně i v nejvyšších ročnících, druhá není schopna tuto elementární podmínku výuky zajistit. Proto lze jen velmi těžko hodnotit organizaci, formy a metody její práce v hodinách, kde vůbec o výuku nešlo. Žáci si prakticky dělali, co chtěli, a v lepším případě se věnovali něčemu, co s výukou naprosto nesouviselo. Jejich hlavní snahou bylo vyvést vyučující co nejvíce z míry. Po stránce metodické byly obě hodiny v osmých ročnících nevyhovující.

Naproti tomu hodiny v šesté a deváté třídě vynikaly řádem a propracovanou organizací. Žáci byli vhodně motivováni, střídali různé aktivity, soutěžili a byli průběžně hodnoceni. Všichni s chutí zpívali, jejich znalosti hudební teorie a historie byly velmi dobré. V těchto třídách je hudební výchova normálním seriózním předmětem. Obě hodiny byly velmi dobré.

Stejně jako byly vyhraněny organizace, metody a formy práce u obou výše uvedených vyučujících, je možno stejně hodnotit i oblasti motivace a hodnocení a vzájemné interakce učitel – žák. Bez zvládnutí základní podmínky k výuce byly tyto oblasti u jedné vyučující jen těžko hodnotitelné, zatímco u druhé byly velmi dobré. V prvním případě se nejednalo o vzájemný vztah, ale o vzájemné přetahování, kde nebyla dána žádná pravidla, a taky žádná nebyla respektována. V druhém případě se jednalo o hodiny s porozuměním a vzájemnou úctou a tolerancí.

Souhrnně hodnoceno - dvě hodiny hudební výchovy velmi dobré a dvě s vážnými nedostatky.

Celkově byla zhlédnutá výuka hudební výchovy průměrná.

Výtvarná výchova

Výuka výtvarné výchovy byla sledována ve čtyřech vyučovacích hodinách na 1. stupni u třech vyučujících a ve čtyřech hodinách na druhém stupni u jedné vyučující. Časová dotace předmětu odpovídala schválenému učebnímu plánu. Soulad obsahu učiva s učebními osnovami nebylo možné hodnotit, protože v zápisech ve třídních knihách byly velmi často zaměňovány výukové cíle, náměty a techniky. Výukové cíle na prvním stupni byly stanoveny vhodně a přiměřeně věku žáků, na druhém stupni byly výukové cíle zvoleny převážně nevhodně vzhledem k aktuálnímu stavu třídy (vystřihování schematických stromů podle prací jiných žáků v IX.A). *Plánování a příprava výuky měly průměrnou úroveň.*

Všechny učitelky prvního stupně splňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti. Na druhém stupni vyučuje předmět pouze jediná vyučující, která je rovněž pedagogicky a odborně způsobilá, ale tato skutečnost nemá očekávaný účinek.

Užité pomůcky ve sledovaných hodinách odpovídaly prováděným technikám. Učitelky využívaly názorné pomůcky, tabuli, knížky. Nevhodně zařazovaly ukázky již dříve provedených prací které nechávaly v průběhu hodin vystavené, čímž ovlivňovaly a omezovaly tvořivost žáků. Učebny, ve kterých výuka probíhala, byly často vyzdobeny pracemi žáků.

Členění hodin na prvním stupni bylo velmi vhodné. V I.A a v V.A byly zařazeny účinné relaxační prvky. Na 2. stupni byli žáci vyzýváni, aby s prací nespíchali, což je v některých případech zbytečně zdržovalo. Při většině sledovaných hodin bylo větráno, tepelné i světelné podmínky byly přiměřené. *Podmínky výuky byly celkově průměrné.*

Struktura sledovaných hodin na prvním stupni odpovídala věku žáků, organizační pokyny byly stručné, jasné a srozumitelné, přiměřené možnostem žáků. Na druhém stupni byly pokyny chaotické, nepromyšlené. Žáci často nerozuměli, co po nich učitelka žádá. Variabilita vyučovacích metod byla uplatňována ve výuce na prvním stupni, zejména v I.A. Ve věcné a odborné správnosti výuky se projevily na prvním stupni drobné nedostatky. Závažnější chyby odborného charakteru se objevily na druhém stupni, zejména při nácviu rozpalu hůlkové abecedy. Dotazy žáků vyučující druhého stupně odmítala okamžitě zodpovědět, odkazovala žáky na pozdější dobu. Žáci byli často bezradní. Účelné využití vyučovacího času bylo patrné ve všech sledovaných hodinách na prvním stupni. Na druhém stupni, vzhledem k chaotické organizaci výuky, nebyl vyučovací čas efektivně využíván. *Organizace, formy a metody výuky byly pouze vyhovující.*

Zdařilá vstupní i průběžná motivace byla realizována ve sledovaných hodinách prvního stupně. Byly uváděny příklady z praxe, učitelky navazovaly na životní zkušenosti žáků. Ve sledovaných hodinách na druhém stupni vstupní motivační metody byly nahrazeny ukázkami prací žáků z jiných tříd. Zpětná vazba a analýza chyb byla využívána učitelkami prvního stupně, učitelka na druhém stupni učivo náležitě nevysvětlila a chyby, kterých se žáci dopouštěli, neopravovala vždy odborně správně. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že četnost

známek je přiměřená, ale často není uvedeno z jaké práce. U dvou žáků IX.A byly v žákovských knížkách nedostatečné za neodevzdanou práci. Závěrečné hodnocení bylo prováděno učitelkami prvního stupně, učitelka druhého stupně zhodnotila jen několik dokončených prací. *Motivace a hodnocení měly průměrnou úroveň.*

Dohodnutá pravidla jednání byla známá a akceptovaná ve všech sledovaných hodinách. Prostor pro vyjadřování vlastního názoru byl nejlépe vytvořen v I.A, kde žáci komentovali průběh své práce. Ve třídě V.A byl výrazně rozvíjen smysl žáků pro kooperaci a toleranci. Všechny sledované hodiny prvního stupně měly velmi příjemné klima. Prostor pro vytváření vlastního názoru nebyl příliš uplatňován na druhém stupni. Úroveň verbální i neverbální komunikace vyučující byla průměrná. *Interakce a komunikace byly průměrné.*

Výuka výtvarné výchovy byla celkově hodnocena jako průměrná.

Tělesná výchova

Ve všech ročnících je předmětu vyučováno, v souladu s učebními plány, ve dvou hodinách týdně. Škola nabízí žákům další tělovýchovné aktivity prostřednictvím tří zájmových sportovních kroužků, vlastních sportovních akcí a účasti v soutěžích pořádaných jinými subjekty. Pravidelně je pořádán základní plavecký výcvik žáků prvního a lyžařské výcvikové zájezdy žáků druhého stupně. V dotaznících zadaných rodičům žáků byla pozitivně hodnocena i škola bruslení. Časově-tematické plány jsou vyučujícími zpracovány na různé úrovni. Kontrolou třídních knih nebylo zjištěno porušení učebních osnov. Vysoká pohybová aktivita žáků ve většině hodin svědčila o promyšlené přípravě ze strany vyučujících. *Oblast plánování a přípravy je hodnocena velmi dobře.*

Hospitace se konaly v jedenácti hodinách. Čtyři ze sedmi vyučujících mají předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost, dva vyučující odbornou způsobilost a jeden vyučující pedagogickou způsobilost k výuce tohoto předmětu.

Výuka probíhala v devíti hodinách ve školní sportovní hale, ve dvou hodinách na hřišti sousední školy. Prostorové podmínky a technická vybavení těchto zařízení jsou, především pro míčové hry, vynikající. K výuce lehké atletiky, zejména běžeckých disciplín, je využíván městský lesopark. Z tohoto důvodu je výuka na druhém stupni organizována ve dvouhodinových blocích. Menší tělocvična v budově prvního stupně je používána k výuce sportovní gymnastiky (v době inspekce byla z organizačních důvodů mimo provoz). Vybavení kabinetu náčiním je velmi dobré. *Materiálně-technické podmínky výuky byly ve sledovaných hodinách vynikající.*

Všechny navštívené hodiny měly strukturu obvyklou při výuce tohoto předmětu. Cvičení zařazená v úvodní části měla postačující intenzitu a byla přiměřená fyziologickým a anatomickým předpokladům žáků. Cílem výuky bylo opakování a procvičování již dříve osvojených pohybových dovedností. Nároky kladené na žáky odpovídaly jejich věku. Dílčí nedostatky se projevovaly ve dvou hodinách v organizaci výuky (a v důsledku toho ve snížené pohybové aktivitě žáků) v hlavní části hodin a v jedné hodině v kontrole a metodicky správném vedení cvičení (opravování chyb, ukázky před cvičením, atd.). *Organizace, metody a formy výuky však měly ve většině hospitovaných hodin vynikající úroveň.*

V úvodu výuky byli žáci seznámeni s jejím obsahem. K dalším motivačním nástrojům patřily pochvaly během cvičení, taktní opravování chyb, vyhodnocování soutěživých cvičení a zařazování zajímavých her. Důsledkem bylo, že žáci většinou cvičili se zájmem a s chutí. Hodiny byly zakončeny stručným zhodnocením. *Motivace a hodnocení byly rovněž vynikající.*

Organizační pokyny vyučujících byly dodržovány, evidentní byla snaha žáků o odstraňování vysvětlených chyb a zachovávání stanovených pravidel chování. Při soutěžích či samostatných

pohybových činnostech měli dostatek příležitostí pro vzájemnou spolupráci, prožívání radosti a pocitu úspěchu, uplatňování vnitřní motivace, povzbuzování a projevování tolerance. Vyučující mají k žákům velmi pěkný vztah. *Také oblast interakce a komunikace byla příkladná.*

Celkově měla výuka tělesné výchovy ve sledovaných hodinách vynikající úroveň.

Informatika - volitelný předmět

Výuka probíhá v nově vybudované počítačové učebně zařízené patnácti žakovskými a jedním učitelským počítačem se softwarovým vybavením Win 95 a Office 2000. Počítače jsou připojeny na terminál. Všichni žáci devátých tříd navštěvují výuku v rozsahu jedné hodiny týdně v rámci povinně volitelného předmětu. Vzhledem k velmi rozdílným vstupním znalostem a dovednostem jednotlivých žáků vyučující většinou volí diferenciovaný přístup zadávání úkolů. Cílem výuky, zpracovaném v tematickém plánu, je naučit žáky pracovat s programy MS Word a MS Exel, s internetem a elektronickou poštou, případně rozvinout jejich individuálně získané znalosti v těchto oblastech.

Sledovaná výuka se vyznačovala velmi dobrou přípravou vyučujících, vysokou aktivitou žáků se snahou získat nové znalosti a dovednosti.

V letošním školním roce, kdy byla učebna zprovozněna, je systémová výuka informatiky v počátku. Zatím není na co navazovat.

Nedostatky vyplývající z připojení na terminál se projevují častými výpadky některých počítačů, nefunkčnost čtyř počítačů byla zaznamenána i v průběhu hospitační činnosti.

Plánování, příprava, organizace, metody a formy výuky, komunikace, hodnocení, motivace a interakce žáků a učitelů jsou velmi dobré.

Celková úroveň výuky informatiky byla velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Členové inspekčního týmu vykonali 104 hospitace téměř ve všech povinných předmětech učebních plánů. Průběh výuky v 9 hodinách (9 % z celkového počtu hospitovaných hodin) byl hodnocen jako vynikající (7 hodin tělesné výchovy, 1 hodina výtvarné výchovy a 1 hodina dějepisu), v 54 hodinách (52 %) jako velmi dobrý, ve 28 hodinách (30 %) jako průměrný a ve 13 hodinách (13 %) jako pouze vyhovující. Vzhledem k tomu, že ve 30 hodinách byl jeden nebo více z rozhodujících ukazatelů kvality výuky, tj. organizace, metody a formy výuky, motivace a hodnocení, komunikace a interakce, hodnocen průměrně, v dalších 32 hodinách byly v jednom nebo ve více z uvedených ukazatelů zjištěny výrazné nedostatky a ve dvou hodinách dokonce nedostatky zásadní, je celková úroveň průběhu vzdělávání hodnocena průměrně.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitel nastoupil do funkce k 1. srpnu 1998, jeho zástupkyně o rok dříve. V době nástupu

vypracoval dlouhodobou *Koncepci rozvoje Základní školy Mladá Boleslav, Komenského nám. 91*. Tento záměr je víceméně obecného charakteru, zaměřený především na otázky klimatu školy, využití volného času žáků a pod. Jeho obecná rovina byla dána především faktem, že ředitel školy neznal detailně problematiku a specifika dané školy. V průběhu času však byla koncepce několikrát konkretizována a aktualizována. Prioritním záměrem je udržet nadále stávající profilaci, tj. školu s třídami s rozšířeným vyučováním jazyků, jedinou takto zaměřenou vzdělávací institucí v okrese Mladá Boleslav, navíc s dvacetiletou tradicí. Zabezpečit výuku cizích jazyků zcela odborně i pedagogicky způsobilými učiteli ve specifických podmínkách města Mladá Boleslav je však velice obtížné - v současné době není zcela kvalifikovaně zajištěna výuka ani jednoho z výše uvedených jazyků. V ostatních předmětech se personální plánování celkem daří realizovat.

Další vize se týká prvního stupně - uvažuje se o nahrazení vzdělávacího programu Základní škola programem Obecná škola, s nímž má ředitel školy pozitivní zkušenosti. Příklad dvou učitelek ze školy, v níž je tento program delší dobu realizován, této myšlenky nahrává. Její realizace je však možná nejdříve od 1. září 2003.

Roční plán práce (*Celoroční plán školního roku 2001/2002 ZŠ Mladá Boleslav, Komenského nám. 91*), uvádějící již konkrétně hlavní akce, porady apod., je rozpracován do jednotlivých měsíčních plánů s uvedením termínů, osobní zodpovědnosti apod. Oba (roční i měsíční) mají dobrou úroveň, rovněž tak i další plány (provozních porad, metodických orgánů apod.)

Probíhající generální rekonstrukce školy vyžaduje zvýšené nároky na plánování - např. pedagogická rada dne 16. dubna se zčásti zabývala dalším plánováním provozu školy v těchto atypických podmínkách.

V oblasti modernizace vzdělávacího procesu se počítá především s využitím počítačové techniky a jejím zapojením do výuky - tato oblast je teprve v počátcích.

Pozitivem je i fakt, že ředitel školy získává teoretické vědomosti v oblasti řízení školy studiem školského managementu na Pedagogické fakultě UK Praha.

Plánování má velmi dobrou úroveň.

Organizování

Organizační struktura odpovídá výše uvedeným koncepčním záměrům a velikosti školy. Ředitel bezprostředně řídí administrativní a provozní zaměstnance, prostřednictvím své zástupkyně potom pedagogické pracovníky školy. Ustanovil třídní učitele, na prvním stupni tzv. vedoucí učitelku (s částečnými pravomocemi zástupkyně a výchovné poradkyně orientované na práci se žáky s vývojovými poruchami učení), vedoucí předmětových komisí, vedoucí vychovatelku školní družiny. Ve svých kompetencích si ředitel školy ponechal také organizování zájmové činnosti. Pracovní náplně, povinnosti a práva všech pracovníků jsou stanoveny v intencích Zákoníku práce a Pracovního řádu MŠMT ČR pro pracovníky škol a školských zařízení a dále rozpracovány dle podmínek školy formou vnitřních předpisů a řádů (viz výčet dokladů v závěru zprávy). Tyto materiály jsou velmi dobré jak po obsahové, tak po formální stránce.

Z povinné dokumentace školy, která zásadním způsobem upravuje nebo dokládá průběh vlastní výchovně-vzdělávací práce školy, byly kontrolovány:

a) *Řád školy*, který, s výjimkou povinností pracovníků, obsahuje všechna ustanovení předepsaná vyhláškou o základní škole včetně práv žáků vycházejících z Mezinárodní úmluvy o právech dítěte. V tomto materiálu není zapracován metodický pokyn MŠMT ČR k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol.

b) *Rozvrh hodin* je sestaven dle zásad uvedených ve vyhlášce o základní škole. Řazení předmětů většinou odpovídá zásadám psychohygieny učení.

c) *Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků* jsou vedeny na předepsaných tiskopisech. Ředitel byl upozorněn na formální chyby v jejich vyplňování. Závažným nedostatkem je však zjištění, že ve školním roce 2001/2002 odpadlo odpolední vyučování ve třídě VI. B dne 11. září 2001 a 26. února 2002 a ve dnech 4. března 2002 a 9. dubna 2002 není ze zápisu zřejmé, zda se výuka konala. Ve školním roce 2000/2001 nebyly odučeny hodiny přírodopisu ve třídě VII.B dne 6. února 2001 a 12. června 2001 a ve třídě VIII.D nebylo vyučováno přírodopisu ve dnech 9. listopadu 2000, 1., 8., a 22. března 2002 a chemii ve dnech 6. a 13. prosince 2000 a ve dnech 16., 23. a 30. května 2001.

d) *Osobní dokumentace žáků s vývojovými poruchami učení* je pečlivě vedena. Mlčenlivost o těchto údajích je zajištěna.

e) *Zápisy ze schůzí pedagogické rady* svědčí o promyšlené přípravě a věcném jednání.

Rozhodnutí ředitele školy o odkladu povinné školní docházky jsou vypracována v souladu s příslušnými právními normami.

Ředitel uvolnil tři žáky z části vyučování pouze na základě žádosti oddílu ledního hokeje, bez prokazatelného vyjádření zákonných zástupců žáků.

Ve škole nebyl k dispozici *provozní řád* vypracovaný dle požadavků zákona ministerstva zdravotnictví o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

Označení školy u vchodu do hlavní školní budovy nedopovídá svým obsahem ani formou požadavkům vyhlášky o základní škole.

Vnitřní informační systém školy má velmi dobrou úroveň. Aktuální informace jsou předávány pracovníkům v rámci denního pracovního styku a pravidelných porad. Všechny důležité materiály jsou zaměstnancům k dispozici na nástěnce ve sborovně. Žákům se informace dostávají běžnou formou od vyučujících, třídních učitelů nebo jsou rovněž zveřejněny na nástěnkách. K pozitivům patří pravidelná setkání zástupců tříd s ředitelem školy.

Výchovná poradkyně je hlavním spojovacím článkem vnitřního a vnějšího informačního systému. Funkci vykonává třetím rokem. Předepsané kvalifikační studium neabsolvovala. Náplní její práce je především přímá práce s vycházejícími žáky v oblasti volby povolání. Ve spolupráci s kolegyňou pověřenou prevencí nežádoucích společenských jevů a s třídními učiteli se podílí také na předcházení a řešení výchovných problémů žáků. Práce výchovné poradkyně je velmi dobrá.

Zákonným zástupcům žáků poskytuje škola informace včas a úplně jednak tradičními formami (žakovské knížky, pravidelné třídní a další informativní schůzky), jednak prostřednictvím propagačního materiálu vydávaného na začátku školního roku. K bližšímu pochopení problémů spojených s prací školy slouží články zveřejňované v místním tisku. Na místě veřejně přístupném však chybějí směrnice o poskytování informací vyplývající ze zákona o svobodném přístupu k informacím.

Veřejnost má také možnost seznámit se s Výroční zprávou o činnosti školy a s Výroční zprávou o hospodaření školy. Jejich obsah je, s výjimkou údajů o pedagogických pracovnících, v souladu s požadavky příslušného zákona; jednotlivé části jsou stručné, přehledné, úplné, vypovídající. Velmi dobrá je i formální stránka dokumentu.

Spolupráce školy především se zřizovatelem, s dalšími školami, ale také s pedagogicko-psychologickou poradnou, s úřadem práce a s referátem školství OÚ je velmi dobrá.

V podmínkách rozsáhlé rekonstrukce hlavní školní budovy klade oblast organizování na ředitele školy nemalé nároky. Proto i přes zjištěné formální nedostatky v dokumentaci školy je celková úroveň jak dlouhodobého, tak i operativního organizování velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Při vedení pracovníků usiluje ředitel o uplatnění demokratického stylu řízení. Pracovníky vyzývá k připomínce a podnětům. Operativní řízení je dostatečně pružné a účinné. Přesto jsou ve vedení pedagogických pracovníků rezervy, zejména v modernizaci pojetí některých předmětů (německý jazyk) a v plánování učiva.

Hospitační činnost, vykonávaná ředitelem školy, je v současné době zredukována v souvislosti s rekonstrukcí školy. Hospitacím se ve zvýšené míře věnuje zástupkyně ředitele. Po každé hospitaci je dle sdělení ředitele neprodleně na základě pohovoru s učitelem učiněn závěr. V případě, že jsou zjištěny závažné nedostatky, jsou určeny body k nápravě, případně obdrží pracovník výtýkácí dopis. Nedojde-li ani potom k odstranění nedostatků, je pracovníkovi odebráno osobní ohodnocení. Kontrolou bylo zjištěno, že u vyučujících německého jazyka a výtvarné výchovy hospitace provedeny vedením školy nebyly. K vzájemným hospitačním konzultačním charakteru jsou vedení všichni vyučující. Systém tzv. uvádějícího učitele funguje dle sdělení ředitele v případě vedení nekvalifikované vyučující německého jazyka zkušenou učitelkou. Účinnost této pomoci je vzhledem k úrovni výuky ve zhlédnutých hodinách nízká.

Kriteria osobního ohodnocení jsou písemně zpracována a všichni pracovníci byli s nimi na začátku školního roku seznámeni. Zahrnují dva okruhy: Budování image školy a jejího klima a Práce se žákem a třídou. Většina bodů těchto kritérií osahuje skutečně aktivity nad rámec běžných pracovních povinností.

Škola vyžívá nabízené akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Těm učitelům, kteří mají o tyto akce zájem, je umožněno, aby se jich v odpoledních hodinách zúčastňovali.

Oblast vedení a motivování má průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Plán kontrolní a hospitační činnosti v písemné podobě ředitel školy vypracovaný nemá. I přes tento formální nedostatek kontrolní systém funguje a zasahuje prakticky do všech složek výchovně-vzdělávacího procesu a zahrnuje mj. kontrolu úrovně vzdělávání, kvality vedení povinné dokumentace, dodržování učebních plánů a osnov, pracovního řádu či BOZP. V jeho naplňování a efektivnosti však byly registrovány některé (i závažnější) nedostatky - např. kontrolou třídních knih školního roku 2000/2001 inspekce prokázala nedodržování osnov v předmětech matematika, dějepis, vlastivěda a přírodověda (viz protokolární zjištění). Rezervy existují v kvalitě zpracování tematických plánů a v jejich souladu se závaznými učebními dokumenty a potažmo se zápisy v letošních třídních knihách. U předložených třídních výkazů a katalogových listů byla zjištěna méně závažná pochybení v jejich vedení, zejména pak v nerespektování a nedodržování pokynů k vyplňování - častým jevem jsou chybějící záhlaví nebo údaje o učebních dokumentech či klasifikaci žáků v prvním pololetí 1. ročníku jednou známku, dále nesprávně a neúplně evidované změny ve stavu žactva a také záměna v označení tříd a ročníků i chybně používané zkratky. Všeobecným nešvarem se jeví časté používání minusů při klasifikaci žáků.

Harmonogram hospitačních ani jejich zaměření (stanovení priorit) vedení školy nevypracovává, je zde snaha po zmapování všech předmětů i vyučujících. Hospitační záznamy jsou podkladem k následným rozborům hodin. Jejich součástí jsou doporučení hospitujících, celkové hodnocení, datum projednání i podpis hospitovaných. Ve školním roce 2000/2001 provedli

ředitel 7 a zástupkyně 18 hospitací, v roce 2001/2002 k termínu konání inspekce 5, resp. 18 hospitací. Jednoznačným pozitivem je přenesení části kontrolních kompetencí na předsedy metodických orgánů (zpracovány v písemné podobě jako *Kontrolní činnost vedoucích PK a MS*). Na škole jsou tak uskutečňovány i tzv. vzájemné hospitace mezi vyučujícími a předsedy předmětových komisí či metodického sdružení. Výsledky kontrolní a hospitační činnosti nejsou zařazovány jako bod programu pedagogických rad, systém výše popsaných vzájemných hospitací se však pravidelně promítá do pravidelných schůzek jednotlivých metodických orgánů, přičemž je zde zajištěna vazba na vedení školy. Kontroly vedení třídních knih se dějí jedenkrát za 4 týdny, třídní výkazy a katalogové listy jsou kontrolovány třikrát ročně. Ani tato frekvence nezabránila výskytu výše zmíněných nedostatků jak v loňském, tak i v tomto školním roce. Důvodem je částečná formálnost a nedůslednost při výkonu kontrolní činnosti.

Oblast kontrolních mechanismů vykazovala negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy vytváří pro činnost školy velmi dobré systémové a organizační podmínky.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní družina

Ve třech odděleních školní družiny byli ke dni inspekce zapsáni 62 žáci 1. - 4. ročníku. Ranní provoz začíná v 6.15 hodin, odpolední je organizován do 16.30 hodin. Podle stanoveného rámcového celoročního plánu činnosti, schváleného ředitelem školy, se střídají rovnoměrně sportovní, estetické a pracovní činnosti.

Ve školní družině pracují tři vychovatelky (jedna jen na poloviční úvazek); všechny splňují kvalifikační předpoklady pro tuto práci. Prostorové podmínky pro práci jsou průměrné - jen jedno oddělení má svůj vlastní prostor k činnosti, zbývající využívají učebny 1. stupně. Činnost školní družiny (zejména práce s počítači a v keramické dílně) se odehrává i v Domě dětí a mládeže Mladá Boleslav, k dispozici je i školní tělocvična a park v těsné blízkosti. Materiální podmínky pro činnost jsou rovněž průměrné, postrádáno je především více hraček, pomůcek, sportovního materiálu.

Řídící kompetence vůči školní družině, jež je do systému vnitřní kontroly začleněna, si ponechal ředitel školy který vydal i řád školní družiny. Povinná dokumentace je vedena v požadovaném rozsahu a na předepsaných tiskopisech.

Celkově byla úroveň práce školní družiny velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí Školského úřadu v Mladé Boleslavi o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 4. srpna 2000 čj.: 145/00,
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001,
- povinná dokumentace školy dle § 38a odstavce 1 písmen a), b), d), e), f), j) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- povinná dokumentace školní družiny dle § 9 odstavce 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech,
- vnitřní materiály vypracované ředitelem školy nebo dalšími pracovníky školy (*Koncepce rozvoje Základní školy Mladá Boleslav, Komenského nám. 91, organizace školního roku*

2001/2002, celoroční plán školy, Malý preventivní program, řády odborných pracoven, tematické plány vyučujících, kontrolní činnost vedoucích předmětových komisí a metodického sdružení, hospitační záznamy ředitele školy a zástupkyně ředitele, měsíční plány práce,

- podkladová inspekční dokumentace vypracovaná ředitelem školy dle metodiky ČŠI,
- dotazníky ČŠI zadané rodičům žáků tříd III.A, V.C, VII.B, IX.A,
- Inspekční zpráva čj.: 034 23/98-2161 ze dne 23. února 1998,
- hospitační záznamy členů inspekčního týmu,
- vzorky žákovských knížek a písemností žáků.

ZÁVĚR

Škola má ke své činnosti dva objekty. Prostorové podmínky v budově prvního stupně jsou, s výjimkou pátých tříd, velmi dobré. Stejně lze hodnotit prostorové podmínky a vybavení učeben (informatiky, chemie a fyziky, dílen, cvičného školního bytu) v té části druhé školní budovy, ve které již byla dokončena rekonstrukce. Podmínky pro výuku tělesné výchovy (zejména míčových her) ve školní sportovní hale jsou vynikající. Vybavení školy pomůckami je zastaralé, průměrné. V minulém školním roce byla prioritou modernizace fondu učebnic. Postupná inovace dalších pomůcek závisí na přidělení dalších finančních prostředků, kterých má škola nedostatek. Materiálně-technické podmínky k činnosti školy byly v době konání inspekce průměrné.

Průběh vzdělávání byl hodnocen téměř ve všech předmětech nebo skupinách předmětů zařazených v uvedených učebních plánech. V jednom předmětu byl hodnocen jako vynikající, ve třech předmětech a v jednom bloku předmětů jako velmi dobrý, ve třech předmětech a v jednom bloku předmětů jako průměrný a v jednom předmětu jako pouze vyhovující. Celkově byla úroveň výuky ve sledovaných hodinách průměrná.

Práce školní družiny, výchovných poradců a učitelky pověřené koordinací prevence nežádoucích společenských jevů byly hodnoceny jako velmi dobré.

Vhodnými metodami a formami plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků vytváří ředitel školy v nelehkých podmínkách přestavby druhé školní budovy velmi dobré organizační a systémové podmínky pro činnost školy. Členové inspekčního týmu si jsou vědomi všech okolností a souvislostí vedoucích ke konstatovaným chybám v kontrolním systému. Oceňují vstřícnost a otevřenost ze strany ředitele při jejich projednávání.

Předmětem inspekce nebylo hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům.

Od předcházející inspekce ve školním roce 1997/1998 došlo ve vývoji školy ke dvěma podstatným změnám. Od 1. srpna 1998 byl jmenován do funkce nový ředitel školy a v minulém školním roce zahájil zřizovatel generální rekonstrukci druhé školní budovy. Stavební úpravy mají být dokončeny k 1. září 2002. Zvýšil se počet žáků, zachován je učební plán pro třídy s rozšířeným vyučováním cizích jazyků. Stejný je i počet pedagogických pracovníků. Celková aprobovanost výuky na prvním stupni je téměř 100 %. Avšak na druhém

stupni došlo v důsledku přirozených výměn v pedagogickém sboru, přes dílčí zvýšení odbornosti výuky některých předmětů, k jejímu celkovému mírnému poklesu na 70 %. V důsledku nezbytných organizačních změn během stavebních prací byly přerušeny či utlumeny aktivity a projekty úspěšně rozvíjené v předcházejících letech (např. spolupráce se školami

v zahraničí, projekt Cestujeme s internetem - Lifebook Press, využívání rodilých mluvčích v hodinách cizích jazyků atd.). Novému vedení školy se naopak podařilo navázat na úspěchy školy v tzv. mimoškolní činnosti (tj. v soutěžích, v rozšiřování všeobecné kulturnosti žáků) a především zvýšit počet zájmových kroužků z jednoho na šest. Na velmi dobré úrovni je práce výchovných poradkyň a školní družiny. Přetrvávajícím nedostatkem je chybějící školní hřiště k výuce všech disciplín lehké atletiky. Porovnání úrovně výuky nelze provést jak vzhledem k celkovému počtu hospitací a složení inspekčního týmu v roce 1998, tak i ke skutečnosti, že v současné metodice ČŠI je v porovnání s rokem 1998 používána jiná hodnotící stupnice.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Jaroslav Richter	J. Richter v.r.
Členové týmu	PaedDr. Irena Wenkeová	I. Wenkeová v.r.
	Mgr. Jaroslav Černý	J. Černý v.r.
	Mgr. Petr Drábek	P. Drábek v.r.
	Ing. Jaroslav Kindl	J. Kindl v.r.
	Mgr. František Kvasnička	F. Kvasnička v.r.

V Nymburce dne 2. května 2002

Přílohy

Vyhodnocení dotazníků zadaných rodičům žáků

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. květen 2002

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu**Mgr. Hana Macková, zástupce ředitele**

H. Macková v.r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KÚ referát školství, mládeže a sportu	5. června 2002	036 81/02 - 5185

Město Mladá Boleslav	5. června 2002	036 82/02 - 5185
Rada školy	není zřízena	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.